

Q. D. B. V.
DISPUTATIO INAUGURALIS
JURIDICA

De
JURAMENTO
CALUMNIÆ

ad S. Uber dieses verordnen Wir n. 43.

R. I. N. de anno 1654

Quam
DECRETO ET AUTHORITYATE
Magnifici & Amplissimi Fctorum
Ordinis,

IN
Illustri & Celeberrimâ
MARBURGENSIVM ACADEMIA:
PRO

Summis in utroque jure honoribus ac privilegiis
DOCTORALIBUS ritè obtinendis

In Fct. Auditorio publicæ eruditorum censuræ submittit

JOH. WILH. WAGNER,

Allendorphenis Hassus ad Salinas.

Die 11. Augusti Anno M DC LXXXVII.

Marburgi Cattorum,

Typis JOHANNIS JODOCI KÜRSNERI, Acad. Typogr.

ss. jur. civ.

287,22

088.

ss. jur. civ. vol. 129 (4)

DEO,
PATRIÆ,
PATRONIS,
ET
AMICIS.

Proæmium.

Retissimè existimat Celeberrimus] Ctus Ericus Mauritijs jam Assessor Camerae Spirensis, in suâ elegantissimâ, & cuilibet praxeos Studio utilissimâ, ad Consilia Chilionensia præfatione, brevem ad praxin introductionem continente : Expeditissimam esse rationem modum requirere, ista, quæ in Academijs didicerimus, in succum & sanguinem, ad fori usum convertendi : Idque duobus, quæ foro operam suam jam addicentibus potissimum in promptu esse oporteat, perfici : **PRÆCEPTIS** nimirum, quibus processus ratio rectè explicatur, & **EXEMPLIS**, quibus varii casus ad juris & LL. normam revocantur. Utrumque jam ex asse exequi, temporis hujus & instituti nostri non est, interim

A

tamen

tamen aliquo modo illud effici posse existima-
 mus, si illa, quæ aliàs confusè à Dd. de jura-
 mento calumniæ, in praxi scitu maximè ne-
 cessariâ materiâ, magis theoreticè pertractan-
 tur, ad fori usum, præeunte nobis d. §. R. I. N.
 43., applicemus, & breviter juxta modum
 processus præsertim in Imperialis Camerae ju-
 dicio recepti pertractemus, insimulque veras
 differentias juramenti calumniæ in causis S. Q.
 ab aliis in causis appellationum, revisionum &
 restit. in integrum, præjudiciis hinc inde adje-
 ctis, demonstremus. Si verò, Benevolè Le-
 ctor! tuæ expectationi non satisfecerimus,
 etiam atq; etiam rogamus, temporis angustia,
 tenuitatiq; nostræ pro tuâ in nos benevolen-
 tiâ atque humanitate adscribas, tibi que certis-
 simè persuadeas, te non promptius errantes;
 monituum, quam nos te monentem se-
 quuturos esse. Sit itaque
 D. V.

THES.

(3)
THES. I.

E Fronte verò priusquam ad rem ipsam transeamus, utile erit præmonere, hoc juramentum calumniæ non ad juramentum promissorium, nec confirmatorium, quippe utrumque hoc jus jurandum causas non controversas respicit; Sed quia decisionem litis, licet indirectè spectet, & ferè fiat, ut solius religionis injiciendæ causâ injungatur, adminiculumque tantum litis respiciat, ad species decisorii, quod de causis & rebus controversis decidendis præstandum, referri, *Amad. Eckolt. ad tit. ff. de jurejur. §. 4.* Deindè calumniæ verbum ambiguum esse, ut notat. *Umm. remisive Disp. 12. §. 7. n. 28.* In nostro significato verò nihil aliud esse, quàm malitiosam nimis & callidam juris interpretationem, ex eaque dolosam judicii susceptionem, *Cujac. in recit. ad cap. ult. X. de juram. calumn.* De origine hujus juramenti quoque latè videri licet *Ummius cit. loc. n. 29.*

THES. II.

Hisce præmissis, ad definitionem progrediemur, definitur itaque, quòd sit Religiosa contravertentium asseveratio, quâ adstruunt, se non calumniandi & protrahendi animo, sed juris sui opinione & fiduciâ fretos, agere & alteri resistere, ac bonâ fide causam semper prosequi velle, juxta ver-

ba §. Uber dieses verordnen Wir ꝛ. 43. R. I. N. de anno 1654. Daß Sie nehmlichen eine gerechte Sach ꝛ. usque ad verba entschlagen wollen; vid. Frantz k. ad tit. ff. de jurejur. n. 56.

THES. III.

DE Jure veteri Camerali dividi juramentum calumniæ solebat in generale & speciale; illud erat, quod ab utroque litigantium super totâ causâ ab initio litis præstabatur, quo jurabant se probabilem litigandi causam habere &c. uti colligitur ex formulâ *Ord. Cam. tit. 65. p. 1. §. concept. renov O. C. t. 87.* insertâ. Hoc verò speciale, aliàs juramentum malitiæ, der *End der Bosheit* dictum, de non adhibendo dolo, vel in bonâ vel in malâ causâ conceptum, in quâvis judicii parte, pro arbitrio judicis, exigi poterat: cujus formulam vide *in Ord. C. p. 1. tit. 74. §. conc. tit. 91.* Hodierno verò jure ac dictâ nostrâ constitutione Imperii non magnam differentiam inter hoc & illud superesse, luculentissimè constat, non solùm ex formulâ novissimâ, quam exhibet *Blum. in concept. O. C. p. 3. tit. 38. in fin.* quâ utraque olim usitata formula in unam transfusa; sed & ex *Nov. Rec. Imp. de anno 1654. §. 43.* quo juramentum hoc calumniæ etiam in quâvis judicii parte exigi ac præstari potest, ibi: *In welcherley Theile des Gerichts ꝛ. & non solùm de credulitate justæ causæ,*

causæ, sed & de non adhibendo dolo conceptum est, d. §. ibi: Nicht aus Gefährde oder böser Meinung. Eodem modo juramenta dandorum & respondendorum, in specie talia, in causis per appellationem ad Cameram devolutis, quorum formulæ prostant in O. C. t. 69. §. 71. p. 1. §. in conc. ren. Ord. tit. 89. §. 90. quatenus sub novissimâ formulâ Concepto renovatæ ordinationis pag. (m.) 254. §. seqq. insertâ, Procuratoribus den 25. Tag Aug. 1656. vigore Gem. Besch. exhibitâ, comprehenduntur, amplius usu non obtinent; quod eò minùs difficultatem habet, quoniam hodiè gravamina non articulativè, sed punctativè, summariter concipiuntur, & statim supplicæ pro processibus appellationis adjunguntur §. zu Beförderung der Proceß ic. 64. R. I. N. de anno 1654. in puncto probatorialium tamen articulorum aliqualis usus adhuc deprehenditur §. Dierweilen aber auch ic. 41. §. §. zu welchem End ic. 49. R. I. N. licet eorundem omissio, quæ plerumq; , ut stylus novit, contingit, non vitiet processum, vid. Guilh. Roding. Pand. Cam. in notis pag. (m.) 772. An verò parti exigenti hoc juramentum calumniæ, juramentum malitiæ priùs præstandum referre liceat? de hoc quoniam istud non nisi iudice decernente hodiè præstatur, quàm maximè dubitandum esset, arg. l. 5. §. 14. ff. de nov. oper. nunc. Sed quicquid

fit vel utrique parti simile juramentum vid. præjudicia apud *Blum. sent. Camer. num. 324. Et Mant. 87.* vel istud exigenti, malitiæ juramentum pro re natâ, Actori vel Reo, per decretum Judicis de praxi sub unâ formulâ præstandum injungitur, *Blum. sent. Cam. n. 941. 291. 528. 630. 952. 507. Mant. 35.* In casu delationis juramenti judicialis, si refertur juramentum malitiæ quoque judicis Decreto opus est, ut docet præjudiciû in causa *Lichtenstein* contra *Schönburg* Mand. de non grav. ubi juramentum malitiæ ad relationem partis Consiliario à judice den 7. Tag Junii injunctum & 13. Tag Septemb. anno 1659. realiter præstitum est.

THES. IV.

ANtequam progressum faciemus ad subjectum exigens, paucis videbimus, An hoc juramentum calumniæ exactum & non præstitum, processum retrò nullum faciat, & sic de substantiâ Judicii sit? Quæ quæstio quidem à Dd. Communiter affirmativè deciditur & allegatur *L. 2. §. sed quia veremur Et c. C. de jurejur. propter calumn.* modò ritè, ore tenus & non tantùm in scriptis à parte alterutrâ sit exactum; Quod si igitur nondum præstito secundum dicta hoc iurejurando in causâ concludatur, Judex ex officio conclusionem rescindere, & parti, ut petitum Juramentum sub poenâ legali præ-

præstet, per interlocutoriam sententiam injungere
 solet, *Gail. i. obs. 84. n. 6.* secus ergo si non exactum
 sit, aut pars exigens de malitiâ jurare recuset, aut in
 primâ instantiâ Juramentum calumniæ, à parte ex-
 actum, non sit præstitum; quo posteriori casu
 in Camerâ processus ante hac non annullabatur,
 sed eo non obstante in causa principali pronuncia-
 batur, maximè tum, quando pars, quæ tale Juramen-
 tum exegerat, Judice ad ulteriora procedente, non
 appellasset, *Gail. d. l. n. 3.* ex ratione, quia si aliàs de
 meritis causæ exactis plenè constet, Judex nullitatis
 processus non attendit, *O. C. p. 3. tit. 40. §. 1. ibi:*
Sondern darauß in der Hauptsach erkandt werden
soll/was Recht ist ic. add. Gail. i. obs. 42. Hodicè
 tamen, quoniam nuda exactio præstationem non
 parit, sed insimul juxta §. *nostrum 43.* decretum ju-
 dicis, qui justis moventibus causis illud præterire
 potest, requiritur, non ineptè concludendum, ex-
 actum & non præstitum, seu præteritum Juramen-
 tum calumniæ, jure novissimo Imperiali non vitia-
 re processum, sed si Judex decernat aut præstatio-
 nem ex officio injungat, & pars non juret aut jurare
 nolit, eandem causâ cadere, *l. 2. §. 1. vers. si quis C. d. t.*
Joh. Wolffg. Textor. prax. judic. p. 1. c. 7. num. 43,
 adeoque nullâ difficultate ampliùs
 opus est.

THES.

42(8)26
THES. V.

Quia Juramentum hoc non indistinctè, sed demùm parte exigente, & Judice decernente, præstandum, subjectum exigens hâc thesi exhibemus. Exigere verò possunt hujus juramenti præstationem omnes, qui legitimam in judicio standi personam habent, sive suo, sive legitimè alieno nomine comparent, *Umm. Disp. 12. th. 10.* Eandem quoque Judex ex officio alterutrâ parte non exigente injungere potest, juxta *d. §. Uber dieses 2c. 43.* ibi: *Oder auch von selbst 2c.* etiam post conclusionem, docente *Gail. 1. obs. 84. n. 6.* Observandum tamen priori casu, quò ab alterutrâ parte præstatio ejus efflagitur (quod post *L. C. utpote, quo tempore demùm causa in judicium deducta censetur, in singulis terminis fieri potest, O. C. p. 3. tit. 15. pr.*) illud non priùs præstandum esse, quàm si Judex cognoscendo id permittat, *dict. §. verb.* *Und der Richter darauff erkennet 2c.*

THES. VI.

Quomodo nunc à partibus exigendum liquet ex *O. C. p. 3. tit. 15. §. 2.* Oretenùs scilicèt & non in scriptis tantùm, nam si tantummodò in scriptis exactum, ac desuper in causâ conclusum, à Judice absque nullitate processùs de Jure veteri Camerali illud præteriri poterat, *G. B. 13. Septembris*

1593.

593. Dep. R. A. de, anno 1600. §. Es ist auch ic.
 123. §. seqq. quoniam pro præstito vel remisso ha-
 bitum, cum debito modo & loco petitum non fue-
 rit; Salvò tamen semper præsertim jure moderno
 judicis arbitrio, si quando putaverit, Juramentum
 ex officio exigendū præstandum ve esse; ex ratione,
 quia Judex licet neutra pars exegerit, ex officio illud
 injungere potest, iuxta d. §. 43. vid. *Denais. Imper.*
Cam. Assess. in jure Cam. tit. 167. §. 1. Si verò ore-
 tenùs & sic ritè exactum, eius omissio, licet de ure ve-
 teri secus, de quo *Gail. 1. obs. 84.* exaudiendus, non
 tamen constitutione Imperiali, ut *thes. anteced.* de-
 monstratum, vitiat processum, nec sententiam re-
 trò nullam facit, licèt *Blum. proc. Camer. tit. 72. n. 4.*
Gailium secutus dissentiat, in aliis verò Dicasteriis
 opinionem *Gail.* obtinere ex *Besoldo* refert
Schuvann. proc. Cam. cap. 45. num. 21. In foro
 Saxonico perindè esse, utrum in scriptis vel sine scri-
 ptis exactio petatur, testatur inter alios *Fiebig. in*
process. pag. (m.) 267. Reg. 1.

THES. VII.

EXigitur hoc Juramentum sive à Judice, sive à
 partibus, cùm ad totam causam pertineat, d. §.
 43. *vers.* *Aluff die ganze Sach ic. & causa demùm*
 post L. C. propriè in judicium deducta esse, censea-
 tur *Gail. 1. obs. 85. n. 1.* post litis contestationem,
 B *Idem*

Idem Gail 1. *obf.* 74. *n.* 12. etiamsi præstatio ejus in dilatoriis & declinatoriis fori exceptionibus efflagitetur, quia hodiè actor & reus semper in primo termino litem contestari tenentur, & quidem reus, si declinatorias fori habet, pro lubitu vel cum vel sine eventualium annexione eas proponere debet, utroque tamen modo, præsertim ubi veretur, ne Judex sententiâ irrelevantes declaret, adjunctâ eventuali L. C. idque sub comminatione, quod cœteroquin in contumaciam litem pro contestatâ acceptari debeat: Dilatorias verò & quidem omnes simul semper cum eventuali L. C. ac eventualibus, sub præjudicio præclusionis & respectivè sub poenâ pecuniariâ **Eilicher Markt Silber oder Gold**, exhibere cogitur, *R. I. N. de anno 1654. §. Es soll auch hinfüh-*
ro *rc.* 37. *§. Und hat der Beklagte* *rc.* 40. *Concordat Ordin. summi Dicasterii nostri Hassia-*
ci vers. **Es wäre dann Sach** *rc.* *ibi:* Doch dergestalt/das Er denselben zugleich auch eventua-
lem litem contestationem & Respons. **Ben** **Straff**
1. fl. und Verwerffung der Schrift anhangen; Illius ergò exactio non solum in primo, verum etiam in secundo & tertio termino, & in quâcunque judicii parte, à partibus usque ad conclusionem *juxta* *S. no-*
strum 43. *ibi,* In welcherley Theil des Gerichts *rc.* *vid. Ord. Cam. p. 3 tit. 15. §. l. vers.* Oder dar-
nach wann derselbe erfordert *rc.* *add. c. 1. de jur. ca-*
lumn.

lumn. in 6. & à iudice etiam post eam fieri potest.
Gail. Dict. obs. 84. n. 6.

THES. VIII.

EXpositis iis, qui iuramenti præstationem exigere possunt, item quomodo & quando exigendum, paucis delineabimus quoque à quibus personis exigi aut præstari possit. Sunt autem illæ omnes iudicium vel suo vel alieno nomine legitimè suscipientes: Non solùm ergò ipsi litigantes, sed & eorum Advocati & Procuratores sanciente *dict. §. 43. R. I. N. de anno 1654. ibi: Eine jede Parthey / wie auch deren Procuratores und Advocatē &c; junct. §. i. Inst. de pæn. tem. litig. §. L. 14. §. i. C. de iudic. illud iuramentum præstabunt, & quidem hi in propriam animam, in quantum ipsis causa cognita, Gem. Besch. den 28. Jan. anno 1657.* Litigantes verò & Advocati, vel in propriâ personâ vel per mandatarium speciali §. nostro 43. conformiter subscripto Mandato (cujus formulam Procuratoribus Cameræ vigore *G. B. den 25. Aug. 1656. traditam vid. apud Blum. ad Ord. Cam. p. 3. tit. 38. circ. fin.*) in quocunque termino, quando opus est producendo, instructum, qualis non censetur satis qualificatus, si in eius generali procuratorio mentio fiat, de iuramento calumniæ præstando, ex ratione §. nostri 43. *vers. Damit auch ic. & dictante stylo vid. Gail.*

1. *obs.* 83. n. 2. sub solitis præjudiciis præstare necessesse habent, nisi specialiter excipiantur: Excipiuntur itaque (1.) vel principales tantum, non verò eorum Advocati & Procuratores, ut 1. si lis sit inter Parentes & Liberos *arg. L. de die & c. 8 §. pen. ff. qui satisd. cog. vid. Iul. pac. cent. 3. q. 83. & in Anal. ad tit. Cod. de jurejur. propter calumn. n. 4. Umm. Disp. 12. §. 35. Coll. Fur. Arg. ad tit. ff. de calumn. n. 22.* 2. Clericus invitus l. 25 §. 1. in fin Cod. de Episc. & Cleric. De Jure Canonico volens admittendus est. *Obrecht. de jur. calumn. cap. 5. n. 13. & seqq.* 3. si controversia sit inter Dominum feudi & Vasallum *text. 2. feud. 33. cap. 1 §. in quib. & c. ubi comm. feudistæ vid. Ludvv. Synops. Feud. cap. ult. pag. (m.) 418. & seq. (2.)* vel principales & Advocati tantum, non verò Procuratores, ut si in causis statuum, Consilarii jurati & actuales munere Advocatorum funguntur, ipsi ex dispositione *d. §. 43. R. 1 N. ibi: Davon jedoch der Churfürsten und Ständen verpflichtete wirkliche Rätthe / so viel Ihrer Herren Rechtsfertigungs-Sachen betrifft / zu excipiren, cujus rationem Blum proc. Cam. tit. 72. n. 20. refert.* Ut & ipforum Domini Principales, quoniam propter dignitatis excellentiam in iis cessat calumniæ præsumptio *Ant. Del Re, de juram. calumn. cap. 18. n. 2.* ab hujus Juramenti præstatione immunes sunt. Exclufis aliis honorariis consilariis Vulgò

gò

gò von Haus aus per voc. **Würcliche** re. sic in
 causâ Lichtenstein contra Schönburg Mandati de
 non grav. ut supra th. 3. in fin. notat. Consiliario
 Juramentum malitiæ injunctum; Aliud præjudi-
 cium in causâ Waldeck contra Ost-Friesland refert
 Blum. in mantiss. sententiarum n. 35. pag. (m.) 485.
 ut & procuratoribus, qui in quantum ipsis causa
 cognita & de iis, quæ ratione processûs obveniunt
 comment. ad Roding. pand. Cam. L. 3. tit. 30. pag.
 (m.) 838. omninò jurare teneatur. (3.) Excipiuntur o-
 mnes tam principales, quàm Advocati & Procura-
 tores, ut in causis Fiscalibus, ubi tam illi, quàm hi ne-
 cessitate quâdã officii, ratione cujus calumniari non
 censentur, Schnob. D. 25. §. 22. adacti agūt; nec obstat,
 quod omnes hoc præstare obstricti sint, quicumque
 per d. Recess. I. N. specialiter non exempti, quia re-
 stante Gail 1. obs. 90. à veteri Juramento per obser-
 vantiam Cameralem Procurator & Advocatus fisci
 exempti fuerunt, quæ observantia, quia singularem
 rationem continet, per R. I. N. §. 43. non potest
 censerì immutata, sed potius cùm expressè non cor-
 recta pro tacitè repetita habetur; Quid verò de aliis
 ex officio datis advocatis & procuratoribus sentien-
 dum, num & illi à præstatione hujus Juramenti im-
 munes sint; quæstionis est? nos licèt hi jussu magi-
 stratûs e. gr. pauperibus patrocinentur, ad jura-
 mentum hoc præstandum tamen cogi posse, pro-

pter calumniæ suspicionem nullobique factam exemptionem meritò dicimus, potiùsque in conscientiâ convictis de malâ causâ, quam tuentur, suademus, ut relicto causæ patrocínio se excusent, & hoc ita practicum esse sæpissimè meminimus.

THES. IX.

SEquitur nunc hujus Juramenti objectum, tota nimirum causa super quâ præstandum *d. §. 43. ibi: Auf die ganze Sache.* Causæ autem ad Cameram vel per viam *s. q. de quibus constat & in specie §. 43. R. I. N.* est exaudiendus, vel per viam appellationis (nam & in causis appellationum Juramentum hoc calumniæ appellatum, ejusque Advocatum, ut & Procuratores, utrinque, in proprias animas ad delationem partis appellantis præstitisse, constat ex præjudicio, quod notat *Gambs. ad d. §. in causa vig. contra Bartels 2dæ appellationis, ubi hoc iis per decreta den 13. Martii & 20. Octobris 1657. injunctum:)* legitimè devolutæ esse debent. Quænam verò causæ hîc justè devolutæ dicantur, nostri instituti jam ostendere non est, interim videri licet *amici alicujus Disputat. nuperrimè den 5. Novembris 1686. Erfurt. habit. de Jurisdictione Camerali.* Hinc in Criminalibus ut & matrimonialibus, quatenus quoad has Jurisdictio Cameralis non fundata, præstandum non est, quod idem in aliis inferioribus

bus

bus Dicasteriis ex specialibus rationibus observari quidem testantur *Obrecht. cap. 8. num. 19 & seqq.* & *Uimm. Disp. 12. thes. 10 n. 45.* Interim tamen etiam in matrimonialibus ob singularem malitiæ præsumptionem in illis Juramentum malitiæ præstandum esse refert ex *Menoch. Struv. S. J. C. Exerc. 17. th. 74.* ubi & de contrario usu in criminalibus cum *Perez ad Cod. ibid. alleg.* testatur. Excipiuntur porrò omnes causæ momentaneæ possessionis, in quibus in Camerâ Imperiali non juratur de calumniâ *Gail. 1. obs. 6. n. 3.* quamvis *Posth. de Summ. Possess. obs. 81.* contrarium ex jure decidere velit.

THES. X.

Formam Juramenti calumniæ in eo, ut idoneo tempore, loco & modo præstetur, consistere satis constat; Tempus est, quod sit præstandum post L. C. ex ratione, quam habet *Gail. 1. obs. 85. n. 1.* cui accedit, quòd hodiè actor & reus, licèt saltem eventualiter in primo termino, sub præjudicio solito litem contestari teneantur, & hoc Juramentum non nisi exigente parte & judice concedente, quod ad minimum in primo termino & post eum fieri debet, præstent. Ex quo fluit indistinctè sive super punctis emergentibus, verb. gr. exceptione dilatoria, quod tamen contra *d. S. 43 ibi: Auff die ganze Sache*

Sache / esset, sive super causa principali exactum, post L. C. præstandum esse; contra sentit *Blum. tit. 72. n. 22.* Nec itaque duntaxat in primo termino, sed in secundo, tertio & quarto, quodocunque à parte efflagitatum & à Judice desuper latâ sententiâ declaratoriâ impositum est, præstari; nec mandatum speciale ad jurandum præcisè in primo termino, sed quodocunque opus est, produci potest. Locum præstandi Juramentum quod attinet, illud præstandum est coram Judice, quando is coram tribunali sedet, quod etiam in Camera observari, rectè tradit *Blum. tit. 72. n. 23.* ubi *§ seq. n. 24.* modum refert, quod scilicet primum protonotarius formulam Juramenti, quam vid. *in Conc. Ren. O. C. p. 3. tit. 30. p. 253.* *§ apud Roding. l. 3. t. 30. pag. 843.* prælegat, quò factò Procurator juraturus è suo loco tribunal accedens, sceptrum tribus digitis tangit; postea sublevatâ manu erectisque digitis coram Judice stante, repetit hanc à Judice recitatam formulam: **Wie mir ist vorgelesen / und Ich wohl verstanden habe / dem ist also und will ich also nachkommen / So wahr mir Gott helffe und sein heiliges Evangelium.**

THES. XI.

CAusa inducendi juramentum calumniæ est publica utilitas in eo consistens, ut & lites & calumnia-

lumniatores minuantur, & sacramenti timore temeraria litigia coërceantur, & sic metu conscientiae nõ solùm à falsâ & iniquâ actionis dictatione aut exceptione, sed & inutilibus dilationibus & probationibus non necessariis litigantes deterreantur omnes-que fraudes evitentur, sed utrobiq̃ue veritas eluce-scat, & non occultetur. *Umm. proc. Dissp. 12. th. ult.*

THES. XII.

Restat effectus, quia alius est præstiti aut remis-si, alius recusati. Diximus præstiti aut remis-si, quia eadem vis est remissi ac præstiti *L. 5. §. fin. l. 9. §. 1. ff. de jurejur. l. 1. §. 8. C. de R. C.* remissio autem tacitè, si sc. id non exactum, nec à Judice ex officio injunctum sit, fieri potest, non expressè, quia ejusmodi pactum viam calumniis aperiret, & sic per consequens turpitudinem contineret; Undè reprobatur est. *Gail. 1. obs. 85. n. 2.* Præstiti jam aut remissi effectus in eo consistit, ut deinceps sine calumniæ suspicione lis procedere possit, *L. 2. pr. §. 3. §. 8. C. de juram. calumn.* usque dum evidenter de calumniâ appareat, *Umm. Dissp. 12. n. pen.* nisi quod in specie ad præstiti juramenti calumniæ effe-ctum nonnulli referant, quòd jurans de calumniâ, etiamsi causa postmodùm cadat, immunis sit à re-fusione expensarum, *vid. Carpz. in proc. tit. 24. art.*

art. 1. n. 55. *Specul. lib. 1. part. 3. §. nunc de expensis.*
Franc. Marc. Dec. 776. n. 3. p. 1. §. Hieron. de Ca-
vall. spec. aur. quest. 448. qui hanc quæstionem
in utramvis partem disceptat, ex ratione, quia ju-
rans de calumniâ non præsumatur esse immemor
æternæ salutis, adeoque legitimam litigandi cau-
sam habuisse credatur. *specul. d. l.* Verùm rectiùs
contrarium docet *Mauritius in Cons. Chil. 3. n. 42.*
§. seq. Victus enim Victori regulariter in expensas
condemnandus est, *l. 13. §. 6. C. de judic. §. §. 1. in fin.*
Inst. de pœn. temp litig. & hanc sententiam in praxi re-
ceptâ esse testatur *alleg. Mauritius* autoritate *Bo-*
cer. Harprecht. Carpz. Menoch. Berlich & aliorum
ibidem, quibus jungas *Umm. disp. 12. Thes. ult.*
num. ult. Recusati Juramenti calumniæ verò effe-
ctus in pœnâ ad heredes non transitoriâ consistit,
quæ respectu actoris est, ut causa cadat *l. 2 §. 6. C. de*
juram. calumn. respectu Rei, ut pro confesso ha-
beat *l. 2 §. 7.* idque ipso jure, interveniente ta-
men utroque casu judicis sententiâ, quæ priori casu
absolutoria, posteriori condemnatoria est, *Gail. 1.*
obs. 86 n. 1. Fac Schüz obs. 55. n. 46. §. seq. Struv.
Ex. 17. th. 75. ante quam sententiam tamen pars
contumax in non jurando moram purgare ac pe-
titum juramentum præstare potest, ex rationibus,
quas habet *Gail. d. l. n. 2. §. 3.* Advocatorum &
Procuratorum non jurantium pœna, quoniam in
dictâ

dictâ Constitutione Imperiali §. 43. nulla constituta, est pecuniaria eaque arbitraria. *Gail. i. obs. 89. n. 4.* quando poenam hanc mereantur, vid. apud *Blum. tit. 72. n. 15.* Notandum adhuc juxta supra *th. 9.* tradita, quod si Advocatus appellati citatus adjurandum, & Juramentum hoc calumniæ intra tempus præstitutum non præstet, eadem poenâ puniatur, quâ advocatus appellantis, h. e. *Ein Marck Goldes* (facit 72. *Goldgülden* / current, 96. *Reichsthaler* i. marca argenti verò 8. *Rthl.*) ita die 20. Octobris 1657. in supra dictâ causâ appellatorum Bartels Advocatus jurare se excusans, in poenam non Jurantium condemnatus est, quam etiam ad instantiam Fiscalis solvere debuit, referente *Gamb. add. S. 43. R. I N.*

THES. XIII.

HAETENUS de Juramento calumniæ in causis simplicis querelæ & unico speciali casu in causis appellationum usitato, sequuntur nunc affinia, quorum primum se exhibet **JURAMENTUM CALUMNIÆ DE NON FRIVOLE APPELLANDO**, quod appellans ejusdemque Advocatus per Procuratorem speciali mandato (cujus formulam vide apud *Blum. conc. ren. O. G. pag. 255:*) instructum coram iudice ad quem, nisi privilegium iudicii inferioris aliud indulgeat, in primo reproductionis

tionis termino sub poenâ desertionis jurare tene-
 tur. Ejusmodi privilegio gaudent summa Dica-
 steria Serenissimi nostri Principis, vi cujus coram iis-
 dem hoc jus jurandum non modo præstandum, ve-
 rum etiam summa appellabilis extensa est ad 1000.
Goldgülden Keinisch per Imperatorem Ferdinan-
 dum III. de dato **Wien den 26. Aug. 1650.** accept. in
Camera 20. Octobris 1657. Quodsi igitur judici-
 um à quo, cui tale privilegium concessum est, Ap-
 pellantem ad præstationem admittere nolit, tunc
 Appellans oblationis ad jurandum, & respectivè ca-
 vendum, legitimè factæ documentum authenti-
 cum supplicæ pro processibus sub denegationis
 poenâ **§ Und nachdem** 2c. 120. *R. I. N. de an-
 no 1654.* adjungere necesse habet, quò factò & hic
 in primo reproductionis termino ad hoc jus juran-
 dum coram Judice ad quem præstandum admitti-
 tur non minus, quàm sub dictâ poenâ tenetur, *R.
 I. N. de anno 1654* **§ Zumahlen aber** 118. Dif-
 fert Juramentum de non frivole appellando à Jura-
 mento calumniæ in specie ita dicto pluribus modis,
 vel enim (I.) ratione subjecti, ita ut (I.) Juramentum
 calumniæ de non frivole appellando tantùm à prin-
 cipali & advocato, non autem à procuratore, juxta
§ Zumahlen aber 2c. 118. *d. R. N. I. G. B.
 den 28. Junii 1657.* §. 1. Juramentum calumniæ
 verò tam à principalibus quàm Procuratoribus &
 Advo-

Advocatis exceptis Statuum Consiliariis juratis & actualibus *d. §. 43.* præstetur. (2.) Juramentum de non frivole appellando ab appellante ejusq; Advocato, non ab appellato præstandum, nisi & hic nova deducere velit, quo casu jure appellantis uti censetur, & mandatum ad jurandum simul cum advocato exhibet & jurat, juxta *§. Wie ebenmäßsig 2c. 73. in fin.* Juramentum calumniæ verò indistinctè tam ab actore, quàm reo. (3.) Juramentum de non frivole appellando quoque ab Advocato sive consiliario vel ab aliâ personâ præstandum nonnulli asserunt, quia à Juramento calumniæ vel in causis *S. Q. d. §. Ueber dieses 2c. 43.* expressis verbis Consilarii actualis exempti sint, hîc verò in *§. Zumahlen aber 2c. 118.* non: concludunt igitur Constitutionem neminem excipientem generaliter transire: deindè quia in *§. Auch zum sechsten 2c. 117.* etiam Comites & Barones, qui ut sæpè Status Imperii sunt, *Blum. proc. Cam. tit. 48. §. 44.* jurare jubeantur. Si ergò Major, Dominus scil. jurare obstrictus est, quidni & minor Consiliarius, majori inserviens, secundùm illorum opinionem. Videantur in utramque partem disputantes: *Aut. ad Roding. L. 1. tit. 26. in Not. pag. 381. §. seq. Textor. in suis Disp. ad R. I. N. Disp. 4. th. 18.* ubi quoque præjudicium habet, & dissentiens *Blum. proc. Cam. tit. 48. n. 56.*

Quæ ex aliorum sententiâ hûc apposuimus, non ut litem hanc nostram faciamus, sed ut prudentioribus iudicium relinquamus. 4. Juramentû de non frivole Appellando tam à principali & advocato viventibus, quàm etiam eorum successoribus; Juramentum calumniæ verò minimè est præstandum à successoribus. (II.) Ratione objecti patet differentia, Juramentum calumniæ regulariter in causis S. Q. quænam istæ sint & dicantur videatur Textor. *ad R. I. N. disp. 4. th. 4.* Juramentum de non frivole appellando verò in causis appellationum tantùm locum habet. (III.) ratione effectus, ita, ut istud sub pœnâ, quam supradenomina vimus; Hoc verò à principalibus sub præjudicio desertionis, & à parte Advocati, sub pœnâ unius m. auri, præstandum sit. (IV.) Ratione formæ ad Juramentum de non frivole appellando appellans, sub dicto præsentissimo desertionis præjudicio & Advocatus causæ sub d. pœnâ i. m. a. in primo reproductionis termino sese offerre & mandatum speciale ad iurandum per procuratorem producere cogitur R. I. N. s. **Zumahlen aber** 2c. 118. **§ 5. Wie ebenmässig** 2c. 73. 2. In Juramento calumniæ oblatio necessaria non est, sed usque quo à iudice aut parte exigitur, securè expectatur. Deindè in Juramento appellationis Juramentum malitiæ ejusque delatio non habet locum, quia hoc Juramentum

tum

tum lex ipsa defert. *vid. Mev. part. 6. dec. 216.* In Juramento calumniæ regulariter secus, cum non præstetur, nisi Judice aut parte exigente, 3. Hoc Juramentum calumniæ semper coram Judice Superiore. Juramentum autem calumniæ, de non frivole appellando, quandoque apud Judicem inferiorem, si privilegium habeat, quod tunc in personâ, nisi persona sit illustris, fieri debet; 4. Denique idem cum infertis clausulis novorum deducendorum, istud minimè.

THES. XIV.

SECUNDUM affine est JURAMENTUM REVISORIIUM, quod in causis revisionum locum habet, ad cujus præstationem procurator speciali mandato tam à principali, quàm advocato causæ subscripto instructus, intra 4. mens. in animam principalis & advocati se admitti, sub præjudicio desertionis, petere debet. *juxta N. R. I. §. In fällen 2c. 125.* Differentia hujus à calumniæ jurejurando ferè patet, (1.) quod in causis revisionum tantum locum habeat, (2.) quod præstetur tam à Principali, quàm Advocato revisionem petente, non ab alterâ parte, idque in Camerâ præcisè vel in personâ, vel per procuratorem specialiter ad id instructum. Num & procurator in animam propriam hoc Juramentum præstare debeat, quæstionis est? Hoc quidem

quidem sic videtur ex d. §. 125. §6. Procuratores
 eignen Schwerens halber / verum neque olim pro-
 curatores in propriam animam jurarunt, neque ho-
 die jurant, stylo sic dictante. *vid. Blum. proc. Cam.*
tit. 79. num. 17. Judæus revisionem petens vel in
 personâ, vel per alium Judæum ad id speciali man-
 dato instructum Juramentum revisorium præstare
 tenetur, quod commune habet cum aliis juramen-
 tis in Camerâ usitatis. (3.) intra 4. menses. (4.) in
 antiquâ formulâ. (5.) Sub poenâ desertionis, rei ju-
 dicatæ & executionis. (6.) Plurimi authores ab o-
 mnibus principalibus etiam Statibus eorumq; Ad-
 vocatis præstandum revisorium Juramentum conten-
 dunt, cum §. 125. *R. I. N.* generaliter, nemine excepto,
 loquatur, & à §. 43. ad hunc §. nō liceat argumentari,
 cum hæc diversa sint, & sic privilegium in d. §. 43.
 contentum strictè interpretandum, nec ad separa-
 tum minimè comprehensum extendendum sit,
juxta can. privilegia dist. 3. c. 16. cum sim. X. de priv.
§. 8. Inst. de jur. N. G. §. C. facit l. 2. §. 1. ff. de vac.
§. excus. mun. Textor. Disp. 6. th. 6. sic cum in
 causâ Dorvil contra Porst. Syndicus Civitatis
 Franckfurtensis ad d. §. 43. Juramentum præstare
 recusaret, id non acceptum est, sic in causâ Waldeck
 contra Ost-Griesland S. Q. nunc executor: Consi-
 liarii Comitis modò Principis Frisix se obtulerunt
 ad Juramentum revisionis 5. Julii 1655. *vid. Ro-*
ding.

casu, si quis prius ex justis causis restitutionem in integrum adversus lapsum fatalium, quadriennii scil. petendi restitutionem in integrum adversus latam sententiam petere debeat, an statim quoque & ibi in primo termino hoc Juramentum præstare necesse habeat? primo quidem intuitu videtur dicendum, quod sic; quia in isto termino simul quoque supplica vulgò imploration-*Schrisse* pro restitutione in integrum adversus latam sententiam exhibetur, adeoque disposit: *d. G. B. vom 7. Julii 1671. ibi: So balden sie deswegen Gerichtlich anruffen werden* &c. locum habere videtur: Verùm quia hoc tantum in eventum fit, & propterea supplica cum deductione gravaminum adhibetur, ne inutilis videatur petitio restitutionis in integrum, adversus lapsum quadriennii, dicta dispositio *comm. Decreti* cessabit, & eventualis oblatio citra præjudicium causæ sufficiet; Ita quoque factum esse in causa *R. & cons. pauperū zu Franckfurt contra Dr. R. zu M.* meminimus, in quâ procurator se den 13. *Febr. anno 1685.* ad Jurandum per scriptum recessum obtulit. Coeterum hoc loco quoque expediendum est, utrum Status Imperii ipsorumque Consilarii jurati, & actuales ad præstationem hujus Juramenti adstringantur, an verò immunes sint? Pro affirmativa afferuntur sequentia: quia restitutionis in integrum Juramentum æquipollet Juramento calumniæ

lumnia, cū hæc Juramenta in *Decreto communi de anno 1671.* æquiparentur, & Statuum Consiliarii in *Rec. I. N. de anno 1654. §. 43.* à Juramento calumnia exempti legantur; Itaque ex eodem fundamento in causâ *Baden-Durlach* contra *Württemberg* mandati immiff: S. C. nunc rest. in integr. in primo productionis termino Dr. Z. Advoc. & Procur. Cam. se eventualiter ad præstationē hujus Juramenti obtulit, aliàs prætendens privilegium exemptionis, hisce ferè verbis: *Auff Gnädigsten Special-Befehl des Regierenden Herrn Administratoris zu Württemberg Fürstl. Durchl. producire unterthänigste imploration-Schrift pro in integrum restitutione wider den 7. Julii 1684. eröffnete paritori-Urtheil; Dieweilen aber M. hochged. Herr Ihr Fürstl. Durchl. auß denen super restitutionibus in integrum ergangenen Gem. Bescheiden sich referiren lassen und dafür halten / daß dieses hochpreißliche Gericht solche von der Chur. und Fürsten Processen nicht verstanden habe / So producire eine deßfalls an mich ergangenes Gnädigstes Special-rescript sub Num. 1. bitte recogn. und beziehe mich auff den Inhalt und einverleibte eventual-oblation. Negativam alii defendere conantur, quia d. §. 43. specialiter sit interpretandus, nec secundum nonnullorum opinionem, ab aliis revisionum & appellationum*

tionum

tionum Juramentis immunes sint, quare æquè ac alii ad præstationem hujus Juramenti teneantur vid. *Roding. pag. 1016.* Præjudiciis quoque hanc sententiam firmant, sic in *caus. der Stadt Nördlingen contra die Graffen zu Dettingen*, Comites per suum Procuratorem D. de G. hoc Juramentum anno 1684. præstiterunt; sed nec nobis hanc controversiam decidendam putamus, determinant ipsi Status Imperii; Potiùs D.O.M. pro concessio clementissimè ad specimen hoc inaugurale non minùs, quàm ad cuncta nostra coepta auxilio gratias, ex imis cordis penetralibus, agimus, Cui soli sit Gloria.

COROLLARIA.

I.

In *Njuria verbis Titio à Cajo illata, à Cassio narratur in consortio eorum, qui iam ante notitiã illata injuria habebant, queritur, an Titio Actio injuriarum adversus Cassium competat? Respond. Neg.*

2. *Feudum legari potest.*

3. *Austregarum Jurisdictio magis ordinaria quam delegata est.*

4. *In*

4. In causis spiritualibus Jurisdictio camera quandoque fundata est.
5. Cautela est, in statuum provinciis vel territoriis dividendis observanda, ut coheredes, priusquam sorti divisionem committant, conventionem, quod singuli pro ratâ portionem suam ad sustentandam Cameram sint soluturi, Judio Camera per viam supplicæ exponant atque offerant rogando, ut pro insinuatâ habeatur talis divisio.
6. Usura cum sorte ad constituendam summam appellabilem cumulari possunt.
7. Causis summa minoris seu non appellabilis, per remedium revisionis particularis prospectum est, nisi privilegia Principis vel statuta obstant.
8. Iudicem à quo unâ cum Actis rationes decidendi sub pœnâ edere debere, est saluberrima R. I. N. constitutio.
9. Maxima est differentia inter formalia & solennia appellationis.
10. Differunt Exceptiones non devolutæ & deserte appellationis.

II. Re-

11. Revisionis remedium est ordinarium non extraordinarium.
12. Ab hoc remedium restitutionis in integrum adversus latis sententias longè distat.
13. Reconventio in exceptionibus non in duplicis adeoque statim in primo termino proponenda.
14. Communia Decreta Cameralia usque ad visitatorum vel Statuum Imperu ratificationem seu mutationem vim legis habent.
15. Ius naturale est, quod Deus hominum cordibus inscripsit, ut sciant quid honestum sit & appetendum ac faciendum, quidve turpe & omittendum.
16. Ius à justitià rectè appellatur.

F I N I S.

